

Euskara-Alemana/ Alemana-Euskara hiztegia

Elena MARTINEZ

Deutsch-Baskisch/Euskara-Alemana argitaratu berri den hiztegi honek aleman kultura klasiko zein gure garaikidera hurbildu nahi ditu euskaldunak: ikasle, itzultzaile, idazle, kazetariak eta alor desberdineko adituak oro har. Hutsune bat betetzera dator, bi hizkuntzon arteko zubia osatuz.

Alemana, ehun bat milioi lagunena ama-hizkuntza da, eta garrantzi handia du gaur, bai kultura eta zientzien arloan, bai eta ekonomian eta politikan ere. Ikerketa asko alemanez egiten direnez, edozein espezialistek izaten ohi du alemanez argitaratutako bibliografiara jotzeko beharra. Gogora dezagun, munduan argitaratzen diren hamar liburutatik bat alemanez idatzia dagoela. Gainera, itzulpen gehien egiten den hizkuntza da alemana.

Ildo berean, itzulpengintza gure artean haziz doan bitartean, gero eta euskaldun gehiagok ekin dio atzerriko hizkuntzen ikasteari azken urteotan. Euskarak lan-tresna egokiak behar ditu normalizaziorako bide honetan. Euskara-Alemana hiztegiak, euskararen indartze eta euskal belaunaldi berrien prestakuntza-mailaren hobetzea helburu izanik, zuzeneko harremanean jartzen gaitu alemanarekin, gaztele-ra eta frantsesarekiko menpekotasunari amaiera emanez. Kaltegarria baita, hirugarren hizkuntzaz baliatu behar izatea, atzerriko hizkuntza bat ikasi edo erabili nahi denean.

Bestalde, alemanez egiten den herrialdeetan ere irakasten da egun euskara. Ezaguna da hangoen jakinmina euskararen inguruan, XIXgarren mendeko alemaniar hizkuntzalarien euskararen alorreko

ikerketa-lanei esker. Hori dela eta, Alemaniako argitaletxe bat ardura-tuko da hiztegi honen banaketaz alemanez egiten den lurraldeetan.

Hiztegia beraz, euskaldunei nahiz aleman hitzun edo erabiltzai-leei zuzentzen zaie hein berean. Alemanezko hitza ezagutzen ez duen euskaldunak hor bilatu dezake erantzuna, bai eta euskarazkoa ezagutzen ez duen alemaniarrek.

Hiztegiaren egiturari dagokionez berriz, gaurko hitzunak maizen erabiltzen duen oinarrizko hitz-ondareaz osatua dago hau, hitz tekni-koak barne. Laster erabiltzen ikasten den tresna da. Ezaugarri be-rezien artean, adibideak eta lokuzioen ugaritasuna aipatu behar da (4.600), duen sarrera kopurua kontuan hartuta (33.000 inguru). Hitzak nola erabili behar diren erakusteko, azalpen zehatzak dakartzat itzulpena baino lehenago, bai eta jakintza-arloaren aipamena ere. Honela, testuingururik ezak sortzen ohi duen nahasmenari egiten dio aurre, adibide nahiz esapideok, adiera desberdinen artean bereizten eta aukeratzen laguntzen baitute. Aipa dezagun azkenik, gramatika-kategoriez gain, alemanezko atalean izenen genititiboa eta plurala ere ematen direla.